

2 KORIN

¹ Ngau Pol, Nanaranga rerenganao be Kristus Iesus ‘apostel’ ne upura ka taritokada Timoti keru be ugere.

Be nge kam Nanaranga ‘sios’ ne Korin anua-lo kasoaki be Nanaranga tamoata be aine ne ege-ege Gris kaba-lo kasoaki ka kigere-kaming.

² Tamada Nanaranga be Tanepoa Iesus Kristus iboadu marou ne tadokidoki-ba be ilo-uia ne ngang-kaming.

Pol Nanaranga Iperui

³ Nanaranga ma Tanepoa neda Iesus Kristus Tama nge taperui! Nanaranga ngae ka ilo-taga moarunga Tamadi, be Nanaranga ngae ka ilo aka-uia moarunga labudi. ⁴ Ngai ka moatubu neda moarunga-lo iloda iaka-uiauiadi. Bokaibe ilo aka-uia Nanaranga iang-kita ane be tamoata takadi moatubu bakarairai didokidoki nge ono ilodi taka-uiauiadi. ⁵ Bakara, Kristus sururu kokoko-tina idoki be kita ambe sururu ngai idoki nge tadokidoki bokana Kristus ilo aka-uia ne tadokidoki be tamoata takadi taniandi. ⁶ Bokai kamakaua: Keka sururu kidokidoki nge ono kam ilo-ming aka-uiadi dapurapura be ono Nanaranga ngauketi-kaming be ngamuleaki-kaming kana ka sururu ngaedi kidokidoki. Bokainatuka-la, keka ilo aka-uia kidoki masa kam ilo aka-uia kamadoki be. Bokai masa sururu kidokidoki ata kikai be kisoaki-la nge kam kamadoki be kamakai be kamasoaki-la. ⁷ Keka

kikaua sururu kidokidoki bokana kam kadokidoki, bokainatuka-la ilo aka-uia kidokidoki masa kam kamadokidoki be. Bokai be iloma moarunga kam-lo kinangalako nge dikaiboang-tina. Kikaua tago iboadu kamatapulo.

⁸ Tarito, keka tago kirere moatubu kanabibia Esia kaba-lo kidoki nge tago kamakauataki takana. Moatubu omaio dinangalako nge dilababina be dimoatubu-tina be nema kaiboang nemai-lo nge tagona-tina kiboadu gabazidi. Bokai be keka nemai-la nge ambe kipile ramoisa gamatelako. ⁹ Moimoina-tina iloma moarunga-lo nge bokai kipile, “Ambe ma disumoalataki-kita be tamate kanana-re!” Ata kana ngaedi bokai dipura be ono kikaua tago iboadu kaiboang nemai-lo gasukoaki. Tago. Nanaranga maka matemate imarangrangakidi ka kaiboang nena-lo gasukoaki kana. ¹⁰ Moimoina-tina moatubu bibia-tina ono matenga-lo ka Nanaranga iuketikama, be kikaua masa ngauketikamai-la be kana! Be keka ambe iloma moarunga ono kinangalako be kikaua masa alauri kaba ngauketikama, ¹¹ kam-la rabo neming-lo kaduma-kama bokana. Bokai masa keka kanabe tamoata kokoko rabo nedi nge Nanaranga ngakatudi, be ono marou ne gadoki. Be tamoata kokoko-tina masa keka kanabe malongadi daenekaki be Nanaranga daperui.

Pol Ilo Takiana-ba Inangai

¹² Kana ono nemai-la kiraketukatuka-kama nge bokai: Iloma sikitadia-lo be kikaua soakingama kateka ngaenao nge adoado-la ka dieno. Moimoi soaking-ma tamoata takadi maradi nge kiadoadoraki, ata kam mara-ming nge kaba

kiadoadoraki-tina. Be soakinga-ma ngaedi nge mangata-la ka kiememaki be muzi adoadodi Nanaranga iangkamai-la ane be kitagatagadi. Bokaibe soakinga-ma ngaedi nge tago kateka kauanga malaidi ane be kitagatagadi. Tago. Nge Nanaranga marou ne tadokidoki-ba kai-boang nena-lo be kitagatagadi. ¹³ Bokaibe kana kigeregere-kaming nge tago ramoramo-ba ka kigeregere-kaming. Tago. Kana kam kaboadu kamaleze be iboadu kamakauataki ka kigeregere-kaming. Bokaibe ngau ilogu bokai unangai: ¹⁴ Kana kaituka-tina egedia-ba kakauataki masa ere-moarungadi be kamakauataki. Bokai masa Tanepoa Iesus Bong ne biabiao nge kam keka kanabe kamaraketuka-kaming, be keka masa kam kanabe garaketuka-kama.

¹⁵ Kana ngaedi nge lama ung-tinadi. Bokaibe ilogu ulelenaki be masa kam-lo mpura mua. Bokai masa marou bibia-la * be kamadoki. ¹⁶ Ngau ambe ilogu ulelenaki be bong Masedonia kaba-lo ulakolako masa makara mpura be mte-kaming. Be kaba Masedonia-lo be umulemule masa makara mpura be mte-kaming, be kamad-umaia be masa kana moarunga-lo mboadu be Zudea kaba-lo mlako. ¹⁷ Bakara ilo-ming dipile? Bong kana ngaedi bokai ulelenaki nge suri makasi-sing dang-sing bokana ulelenaki ki? Ki ilo-ming dipile ngau bokai ilogu ulelenaki nge kateka tamoata bokana be mboli-ba be bong-doi teke “E! E!” be “Tago! Tago!” kana mpile? Tagonatina iboadu bokai muzi. ¹⁸ Nanaranga moimoinatina pilenga moarunga itagatagadia-tina uia be

* **1:15:** bong rua

pilenga ngaedi nge iememaki be dikalingolingo. Be ngaia-la bokana, ngau “E” kana upile nge “E!” be “Tago,” kana upile nge “Tago!” ¹⁹ Bakara, Iesus Kristus, Nanaranga Natu maka ngau, Sailas be Timoti mara-ming mangata kirangaki nge tago “E” be “Tago” kata. Tago-tina. Ngai nge Nanaranga “E”-la ne kata! ²⁰ Moimoi Nanaranga pile moimoibe kalingodi kokoko-tina iememaki. Be bong Nanaranga pile moimoibe kalingodi iememaki nge Kristus “E”-la kana ka ipilepile be itagatagadi. Be nge labu ngaenao ka bong “Moimoi” † kana tapilepile nge Iesus Kristus aranao be Nanaranga ara atabala-tina tananganangai. ²¹ Bokai kamakaua: Nanaranga ka keka be kam iememaki-kita be soakingada Kristus-lo nge dikaiboang-tina. Be nge Nanaranga ka ibureng-kita be ne bokana tasoaki. ²² Ngai ambe Oli Spirit ne kita-lo inepiaria, be nge ono mangata itiking-kita kita ambe ngai tamoata be aine ne. Oli Spirit ne iloda-lo inangai be ono takaua uia kita masa alauri kana uia moimoi be ngang-kita kana nge tadoki-la be kana.

²³ Nanaranga ka ilogu moarunga ikauataki. Bokai be ara utugani be bokai mraka-ming kana: Labu negu ono makara Korin anua-lo kaba tago upura nge tago urere moatubu kamadoki. ²⁴ Nge tago baituka lama kamauni kana ka bokai upile. Tago. Kam lama uniangaming-lona-ra kakaiboang-tina! Ngena malipi nema kam zaiza taememaki-budu be ono kam suri-uia kamadoki-doki kana ka bokai upile.

† 1:20: Amen

2

¹ Bokai ka ngau ilogu bokai unangai: Ngau tago urere kaba makara mpura be iloming miaka-sururudi. ² Iloming miaka-sururudi masa naita ilogu ngaka-uiai? Maka ma kam ka ilogu kamaka-uiai kana nge ka ambe ilo-sururu uiang-kaming! ³ Nge bokai ka norane be ugerekaming. Be bong makara mpura masa kam-tina ma maka kamailo-uiaia kana nge ka tago masa ilo-ming miaka-sururudi. Ngau bokaina-tina kilalangagu unanga: Bong ngau surigu diuiaua nge kam suri-ming diuiaua. ⁴ Bong norane be ugeregere nge kam kanabe ilogu ibuku-tina be ilogu nge isururu-tina. Maka ma ngau tago urere ilo-ming dasururu. Rere negu bibia-tina nge ngau urere bokai kamakaua ngau moimoi be urereretakaming-tina. Nge bokai ka mata-dang zaiza be ugere.

Muzigoala Rokakadi

⁵ Kodeka bokai mra-kaming kana. Tamoata teke itaguraki be tamoata takaia ilo-sururui nge tago ngau ka ilo-sururuia. Tago. Nge kam ka ilo-sururu-kaming. Ki baraoa tago kam moarunga ka ilo-sururu-kaming ua! Baraoa aluna-ba! Maka ma ngau tago urere moatubu bibia-tina tamoata bokainaina miani. ⁶ Bokaibe bong kam kokokotina kasumoagurutaki nge ambe kakatungani be sururu kani bokana. Be sururu bokainaina kani nge iboadutina-ni. ⁷ Ata giriki ngae iemaki bokana nge giriki ne ngae kamarokaka-le be ilo kamaka-uiai. Moatubu ngaedi dabalaki be ilo ngasururu-tina takana! ⁸ Nge bokai ka

ngau bokai uakoro-kaming: Kamailo-kauai kam moimoi be karereretaki. ⁹ Labu ono norane be ugere-kaming nge bokai: Ono mkaua toitoi bokainaina nge kam kaboadu kamauasadi ki tago, be ono mkaua kam moimoibe sikeng negu katagatagadi ki tago. ¹⁰ Bokai be tamoata naita giriki iemaki be giriki ne karokaki-le nge masa ngau giriki ne mrokaki-le be. Be giriki ngau urokaki nge Kristus mata-nao be kam kanabe urokaki. Maka ma giriki teke ieno be mrokaki kanana-re! Tago be tago! ¹¹ Bokai be taritokada muzigoala ne tago tarokaki-le masa Satang ngataguraki be ngarepeki-kita be Nanaranga reretaka ne tapereki. Maka ma Satang rakana ngaemaki kana nge kita muzinga takauataki-doi.

Pol Troas Anua-lo Be Ilo Ibuku

¹² Bong Troas anua-lo upura be Kristus Pile Uia ne mangata mrangaki kana nge kaba bokai uita Tanepoa ambe zalakagu ono malipi memaki kana nge iuasari be dieno. ¹³ Ata ilogu ibukutina, bakara taritokada Taitus tago sesu ute. Ngau unepi be ngate-kaming kana, ata tago imule. Bokai ka Troas urabuakidi be Masedonia-soasoa ulako.

Kristus Ara-nao Be Tauasa

¹⁴ Ata Nanaranga taperui! Bakara, ngai ka Kristus malienga-nao be iuasa, be kita nge suri ngauauri-kita be ngaromuang-kita be ngabagabaga-kita bokana. Be nge kita-lo ka Nanaranga boau monamona nge ege-ege kaba itatamali be ilakolako be ono ege-ege tamoata be aine takadi Kristus dikauakauataki. ¹⁵ Kita

nge au-kusi boau monamona Kristus idoki be Nanaranga itabangakani bokana. Be au-kusi boau monamona nge ege-ege tamoata ambe uketadi dipurapura be tamoata ambe dileualeua nge itatamalidi. ¹⁶ Tamoata ambe dileualeua nge boau moapuru bokana be itatamalidi be ngaumoatedi kana, be tamoata ambe uketadi dipurapura nge boau ono moauriuri dasoaki bokana be itatamalidi. Bokai nge, naita iboadu moatubu ngae ngabazidi? Kita taboadu, Nanaranga kaiboang nena-lo be! ¹⁷ Kita nge tago tamoata takadi bokana be Nanaranga pilenga taeleluaki be ono ‘mone’ tadokidoki. Tago. Kita nge Kristus ara-nao be Nanaranga inepi-kita. Bokai be iloda adoadodia-la be Nanaranga pilenga tararangaki, Kristus malipilipi kana bokana.

3

Taoa Oauoau Malipilipi Kana

¹ Pile ambe upile-doi nge baituka ilo-ming kananga? Nge ambe nemai-la ka kiraketukatuka-kama ki? Ki tamoata alu bokana be ‘pasi’ teke tamoata takadi dagereti be gaeluaka-kaming be ono dara-kaming keka moimoi be rakerakemai-la be kaa? Ki kam kamagereti be tamoata takadia-lo galakuaki be ono kamarangaki-kama keka rakerakemai-la be kaa? Tago iboadu bokai gamuzi. ² Maka ma keka ‘pasi’ nema nge kakaming. ‘Pasi’ nema ngae nge aburo-maio kigereti be tamoata be aine moarunga dikauataki be dilezeleze. ³ Kam neming-la be mangata kananga-kaming kam moimoi be ‘pasi’ Kristus

igereti be keka iang-kama be kinegei. ‘Pasi’ ngae nge tago zim oti ka gereta ipura, ki patu-babao ka gereta ipura. Tago. Nge Nanaranga moauriuri-la isukoaki Oli Spirit ne oti ka gereta ipura, be tamoata aburodi-o gereta ipura.

⁴ Keka bokai kipile, bakara keka nemai-la lama kiuna-kama Nanaranga malipi ne moarunga nge Kristus-lo be kiememaki. ⁵ Keka kana tago teke ieno-kama be gapile keka kiboadu-tina malipi ngaedi gaemaki. Tago. Nanaranga ka iduma-kama be keka kiboadu malipi ngaedi gaemaki. ⁶ Be nge ngai ka iduma-kama be taoa oauoau ngai iemaki nge kimalipilipini. Taoa oauoau ngae nge tago mata bibia ‘Buku’-lo geretadi dipurapura bokana. Tago. Nge Oli Spirit-la ka nena-la be imalipilipi. Maka ma mata bibia ‘Buku’-lo geretedi dipura nge mate muzi dieleluaki, ata Oli Spirit nge moauriuri-la soaki ieleluaki.

⁷ Bokai kamakaua: Moses Mata ne nge patu-baba mapaladi-o ka geretadi dipura. Be bong Mata ngaedi Moses ania ipurapura nge moimoi malama kaiboangdi zaiza be ania ipura. Malama ngaedi Moses lili-nao dieno nge dikaiboang-tina, be Israel tamoata be aine nge tago diboadu Moses lili dadededi. Ata alauri nge muku-be-leua nibe dileua. Be nge Moses Mata ne ngae ka mate muzi ieluaki. ⁸ Bokai be moimoi Moses Mata ne malamaka dikaiboang-tina, ata Oli Spirit malama ne ono malipinga nge kaba dikaiboang-tina be Moses Mata ne malamakadi diuasadi. ⁹ Moimoi malipi maka tamoata iara-leualeuadi nge malamaka dikaiboang-tina. Ata malipi ono tamoata emakadi dipurapura be Nanaranga mata-nao di-

adoado nge kaba malamaka dikai-boang-tina be malipi ono tamoata ara-leuanga nge malamaka iuasai. ¹⁰ Bokaibe kaiboang malamaka otioti kaituka ieno nge malama toiraira iuasai. Moimoi malama toiraira nge malamaka dikai-tina, ata malama kaitukatuka nge malamaka kaba dikai-tina be toiraira diuasai. ¹¹ Moimoi malama ambe ileua nge nge malama bibiatina-lo be ipura, ata malama nem-kueno ieneno kaba imalama-tina be malama ambe ileua nge iuasai.

¹² Bokaibe kita nge kana ngaena iloda moarunga tanangalako be takaiboang be tarapurapu, be iboadu tago taburi-ralo be Kristus malipi ne taememaki. ¹³ Kita nge tago Moses bokana. Ngai kusi mapala idoki be ono lili ikubati, be ono malama lili-nao dieno be ambe dileua-leua nge Israel tamoata be aine tago sesu dita. ¹⁴ Bong ngaranao moimoina-tina Israel tamoata be aine nge ilodi tagona-tina dizama. Be imai nibe kaituka isi kusi mapala ono Moses lili ikubati nge ono ilodi dikukubati-la. Moimoi ‘Buku’ ono taoa toiraira emaka ipura nge dilezeleze, ata kusi mapala ngae isi ilodi ikukubati-la. Ata tamoata ilo ibuiiri be Kristus itagai masa kusi mapala ngae rokaka-le ngapura. ¹⁵ Be imai kaituka bong Moses Mata ne dilezeleze nge kusi mapala isi ilodi ikukubati-la. ¹⁶ Ata Nanaranga ‘Buku’ ne bokai ipile, “Bong Moses ibuiiri be Tanepoa italari nge kusi mapala ngae rokaka ipura.” Bokaibe tamoata ibuiiri be Tanepoa italari masa kusi mapala ngae rokaka-le ngapura. ¹⁷ Bokai kamakaua: “Tanepoa” makare rangaka ipura nge Oli Spirit.

Bokaibe Tanepoa Oli Spirit ne inanga isoaki kana masa tamoata rerengadia-lo dasukoaki be dalalale. ¹⁸ Kita moarunga nge lilida tago kukubati ane ka Tanepoa kaiboang be malama ne odao ipitikaoakaoa. Be malama-la ngae ka iememaki-kita be tatabulibuli be ngaia-la bokana tapurapura be kaba malama bibia-la be tadokidoki. Malama ngae nge Tanepoa Oli Spirit ne ka ianiang-kita.

4

Kita Nge Kana Zazadi Atabalabala-tina Agoralonalona

¹ Nge bokai ka Nanaranga ilo-tagā nena-lo be malipi ngaedi iang-kama. Bokaibe keka tago iloma dibuku. Tago-la! ² Muzi goalakadi komanga-lo emakadi dipurapura be muzi goalakadi maia odio dieno nge kirokaki-tina. Boli mata tago kimuzimuzi. Be Nanaranga pilenga tago kiboliboliaki. Tago-tina. Keka mangata ka pile kalingodi kirangarangaki be ono tamoata moarunga muzingama daita be dapile keka tamoata uia, be ilodia-lo darangakikama keka malipi adoadodi Nanaranga mata-nao kiememaki. ³ Bokai ka Pile Uia keka mangata kirangarangaki zumkaka ipura nge tago tamoataramo matadia-lo ka zumkaka ipura. Tago. Nge tamoata ambe ara-leuadi dapura kana nge ka matadi-o zumkaka ipura. ⁴ Tamoata bokainaina nge kateka ngae nanaranga ne muzinga goalakadi ka ilodi iaka-oabubudi be lama tago diuni. Ilodi iaka-oabubudi be malama odio imalamalama nge tago diteate. Malama

ngae nge Pile Uia-lo ka rangaka ieno. Be Pile Uia ngae nge Kristus kaiboang ne malamaka otioti ka irangarangaki. Kristus ka tea be kania moarunga Nanaranga-la ka bokana.

⁵ Bokai kamakaua. Keka tago nema ka mangata kirangarangaki-kama be ono kam kamarakeaki-kama kana. Tago. Keka bokainatuka mangata Iesus Kristus kirangarangaki, “Ngai ka Tanepoa.” Be keka Iesus kanabe kam malipilipi kana-ming.

⁶ Bakara, Nanaranga-ma maka ipile, “Malama teke oabubu kababa-lo ngamalamalama,” nge ka malama iloda-lo iemaki be imalamalama. Be malama ngae ka imalamalama be Nanaranga kaiboang ne malamakadi otioti nge takauataki. Nanaranga kaiboang ne malamakadi otioti nge Kristus lili-nao dieno be dimalamalama.

⁷ Ata keka maka Oli Spirit kana ne zazi atabalabala-tina dieno-kama nge kana galagalalai ilona-lo ka dieno. Kana galagalalai ngae nge nema tamoata-ma. Bokaibe nge ono nema mangata kinanga-kama kaiboang atabalabala-tina nge Nanaranga-la ka ne rube. Tago keka nema. ⁸ Moimoi izamaizama moatubu kidokidoki, ata kaiboang nema tago dimanubu. Bong alu iloma diruarua, ata iloma tago sesu digoala. ⁹ Moimoi keka erekei nema kokoko-tina disoaki, ata bong moarunga-lo nge ruangama otioti. Be moimoi dipapaliti-kama, ata tago digamang-kama be kileua. ¹⁰ Bokai mtonanga be kamakaua: Iesus sururu bibia-tina idoki be imate. Be ngaiala bokana, keka izamaizama sururu kidokidoki be mate-la kaba ka ieno. Ata keka tago sesu sururu ngaedi kimurinadi. Tago-la. Sururu

ngaedi kidokidoki be ono tamoata takadi datekama be dakaua Iesus iboadu-tina ngadumakama be moauriuri-la gasoaki. ¹¹ Soakingama moarunga-lo nge Iesus kanabe mate kitalatalaria-la. Ata nge ono Kristus Iesus kaiboang ne tamoata-ma iboadu damate-o daeno be teadi dapurapura kana ka mate kitalatalaria-la. ¹² Pile Uia mangata kirangarangaki bokana ka mate zalakana-lo dinanga-kama be saringatuka gamate kana. Ata malipi nema ngaena-lo nge ono kam kidoki-kaming be moauriuri-la soaki zalakana-lo kinanga-kaming.

¹³ Nanaranga ‘Buku’ ne bokai ipile, “Ngau upile-rake, bakara ngau lama uni.” Bokai be pile-la ngaedi kitagadi be lama uniangama oti be kipilepile-rake. ¹⁴ Bakara, Nanaranga ka Tanepoa Iesus mate-lo be imarangaki. Bokai be keka kikaua Nanaranga masa Iesus zaiza be ngamarangaki-kama be kam zaiza be ngabagakita be Nanaranga aro tasoaki. ¹⁵ Kana moarunga ngaedi nge kam kana ka emakadi dipurapura. Bokai masa Nanaranga marou ne tadokidokiba ambe tamoata kokokotina-lo ilakolako nge tamoata ngaedi ngaemakidi be rabo ono perunga Nanaranga databatabangakini, be ono Nanaranga ara atabala-tina nangaia ngapurapura.

¹⁶ Labu ngaena ka iloma tago sesu dibukubuku. Moimoi kusima kateka ngaenaona nge ambe digalagalalai, ata iloma moarunga nge izamaizama bong moarunga kaiboang didokidoki-la. ¹⁷ Be giriki mukudi kaituka-tina kitaita nge masa alauri databuli be ulikadi bokainatuka gadoki: kaiboang

malamakadi otioti bibia-tina gadoki, be moauriuri-la nem-kusoaki gasukoaki. Be kaiboang gadoki kana masa moatubu moarunga dauasadi. ¹⁸ Maka ma keka iloma moarunga nge kana tago itaita lang anua-lo dieno-lo ka kinanganangalako. Tago kana itaita makare kateka-o dieno-lo ka iloma moarunga kinanganangalako. Kana itaita nge enongadi tago sasalaga kaa. Ata kana tago itaita nge nem-kueno dieneno.

5

Soakingada Lang Anua-lo

¹ Kita ambe bokai takaua: Bazarua (bazarua ngaedi nge neda tamoatada) kaituka kateka-o odio tasukoaki gamanadi dipura masa Nanaranga ngataguraki be pera kanda lang anua-lo nganaguraki. Pera kanda lang anua-lo nagurakadi dipura nge Nanaranga ka nena-la be inaguraki, be nem-kueno daeneno kana. ² Ata kaituka-tina nge iloda takotokoto be tasoaki. Bakara, iloda direre-tina pera kanda lang anua-lonalona nge kusi nangananga bokana ngakubati-kita be ono tasoaki. ³ Kusi bokana ikubati-kita masa kilalangada tananga kita tago nemoala ka tasoaki. ⁴ Bong bazarua kateka-onaona-lo tasoaki nge iloda takotokoto be tamoatubutubu. Nge tago kusida kateka-onaona ka tarokaki kana tarerere. Tago. Kita tarere-tina kusida lang anua-lonalona nge odao tanangaria. Bokai masa kusida iboadu ngamate nge ngaleua be moauriuri-la tasukoaki. ⁵ Nanaranga ka nena-la be kana-tina ngae kanabe iemaki-kita, be

itaguraki be Oli Spirit ne iang-kita. Oli Spirit nge iang-kita mua be ono moimoi be takaua alauri masa kana takadi ngang-kita.

⁶ Bokai ka iloda-lo sakuli dilaba-tina tamoatada lang anua-lonalona tadoki kana. Be kilala bokai tananga bong kateka pera kanda-lo kasukoaki nge tago Tanepoa saringa ka tasoaki. Kasauba-tina ka tasoaki. ⁷ Bakara, moimoi kita tago Tanepoa tateate, ata kita lama tauni bokana ambe takaua ngai zaiza tasoaki-budu. ⁸ Enumua-la upile bokana, kita nge iloda tago dibukubuku. Rere neda bibia nge tamoatada kateka-onaona nge tapereki be pera kanda-lo tasoaki Tanepoa zaiza. ⁹ Bokai be bong tamoatada kateka-onaona-lo tasoaki ki tapereki nge bong moarunga Tanepoa taememaki be ilo ngauiauia-la. ¹⁰ Maka ma kita moarunga masa Kristus aro tatui be giriki neda ngaliliti kana. Kristus masa kita teke-teke muzingada bong tamoatada kateka-onaona-lo tasoaki be taemaki nge ngatagadi be bakara ngabasaki-kita. Muzingam uia ki goalakadi, Kristus masa muzingam-la ka ngatagadi be ba ngabasakiko.

Kristus-lo Be Nanaranga Ruangama

¹¹ Nge bokai ka bokai mraka-ming kana: Tanepoa baituka be matakura ngapurapura be ngaia-la eruma soaki ngapurapura nge kita takaua-doi. Nge bokai ka tapipi be tamoata takadi ilodi tamarangrangi be lama daunani kana. Nanaranga moimoi be ere-moarungada be ikauatakikita-doi, be ngau ilogu irere-tina kam ngau kamakauatakau-uia. ¹² Pile bokai upile

nge tago kaba keka ka urangaki-kama keka tamoata uia. Tago. Nge ono labu nema iauia kiang-kaming be ono kam kamataguraki be keka kamaraketuka-kama kana ka bokai upile. Bokai masa zalaka-ming dapura be ono tamoata maka tamoata takadi muzingadi elukuluku ditaita be aradi atabala dinanganangadi nge pilengadi kamakatudi. Di tago tamoata ilodi ditaita noko tamoata takadi atabala dinanganangadi. Tago. ¹³ Bokai be pile ngaedi ono nemai-la kiraketuka-kama pile ngaongaodi kana karangaki nge Nanananga kana ka bokai kimuzi. Ak, pile kaukauadi kana karangaki nge kam kana ka bokai kimuzi! ¹⁴ Maka ma kana moarunga-lo nge Kristus reretaka ne kita-lo ieno ka ibagabagakita. Be kita ambe takaua tamoata teke ka tamoata moarunga kanabe imate. Bokai be kita tamoata moarunga nge mate ngaena-lo tamatebudu. ¹⁵ Kristus ka tamoata moarunga kanabe imate. Bokai masa tamoata moauriuri disoaki nge tago nedi kana ka moauriuri dasoaki. Tagotina. Masa Kristus maka lilidi-o be imate be marangaka ipura kanabe moauriuri dasoaki.

¹⁶ Bokai be kaituka be ngalako nge moaki kateka mata ne tatagatagadi be tamoata takadi muzingadi tararangaki digoala ki diuia. Moakitina. Moimoi toira nge kateka mata tatagatagadi be Kristus muzinga tararangaki. Ata nge ambe tago bokai tamuzimuzi. ¹⁷ Bokai be tamoata naita Kristus-lo isoaki nge tamoata ngae ambe tamoata oauoau kodeka-ka emaka ipura bokana. Ne tamoata toiraira ambe ileua, be ambe tamoata oauoau ka ipura! ¹⁸ Kana moarunga

ngaedi nge Nanaranga ka bokai ibasaki. Kristus malipinga-nao ka iemaki-kita be ruanga tapura. Toira nge erekei ne bokana, ata ambe ibagabui-ri-kita be ruanga tapura. Bokai-be malipi iang-kita nge ono tamoata takadi taemakidi be Nanaranga daruangami kana ka iang-kita. ¹⁹ Bokai-be pile neda ono malipi iang-kita ngaedi taemaki kana nge bokai: Nanaranga tago tamoata muzigoala nedi ilona-lo inangananga be dieneneno. Tago. Maka ma ngai itaguraki be Kristus ane be tamoata moarunga iemakidi be ruanga dipura. Be pile ono tamoata moarunga iruangamdi nge kita iang-kita.

²⁰ Bokai-be keka nge Kristus ara-nao ka kip-ilepile. Be kaituka-tina nge suri Nanaranga nena-la be keka aoa-mailo be iakorokoro-kaming bokana. Bokai-be Kristus ara-nao be bokai kiakorokaming-tina: Kamatabuli be Nanaranga ruanga kamapura! ²¹ Maka ma bokai kamakaua: Kristus nena-la nge muzigoala ne tago. Ata kita kana ka Nanaranga itaguraki be Kristus iemaki be muzigoala neda moarunga ngai zaiza tabazi-budu. Bokai masa Kristus zaiza be Nanaranga mata ne adoadodi tadoki-budu.

6

¹ Keka nge Nanaranga malipilipi-budu-ruanga. Bokai-be bokai kiakoro-kaming: Kam ambe Nanaranga marou ne tadokidoki-ba kadoki. Bokai-be moaki kabizagamia-ba. Kamaemaki be ngakalingo. ² Maka ma Nanaranga bokai ipile: “Bong ono ilogu irakinga miang-kaming kananao nge ka ulongori-kaming. Be amari ngaena-

lo ono mduma-kaming kananao nge ka uketi-kaming be umuleaki-kaming.” (Ais 49:8)

Ngau ka urakaming! Kaituka bong ngaedia-lo ka Nanaranga ilo irakinga ngang-kita kana. Be kaituka amari ngaena-lo ka Nanaranga ngauketi-kita be ngamuleaki-kita kana.

Pol Moatubu Italari

³ Keka tago kirere tamoata teke malipi nema giriki odio ngaita-lako. Nge bokai ka tamoata tago teke zalaka kionono be ono ngatamong. Tago-la! ⁴ Kana moarunga-lo nge nemai-la mangata kinangananga-kama keka Nanaranga malipilipi kana. Bokainatuka be mangata kinangananga-kama: Giriki bibia kidokidoki, moatubu bibia kibazibazidi, sururu kidokidoki nge kikaikai be kisukoaki-la. ⁵ Dipapaliti-kama, uaura-lo dinangananga-kama, erekei nema nge diekapokapotaki be diaoaoa-kama. Malipi bibia-tina kiememaki be kimamalomalo-tina. Bong alu tago sesu kieneno uia. Bong alu kangkang iauia tago kidokidoki. ⁶ Ilomai-lo giriki nema tagongadi, kauangama, tago oaikiki-la be kiebulobulo, be iloma uiangadi ane be nemai-la mangata kinangananga-kama keka Nanaranga malipilipi kana. Be Oli Spirit ane, reretaka mata iauia-tina ane, ⁷ pile moimoi be kalingodi ane, Nanaranga kaiboang ne ane be nemai-la mangata kinangananga-kama keka Nanaranga malipilipi kana. Mata adoadodi nge ono eunga nema bokana. Ono kieunung be ono kioioiaki-kama. ⁸ Muaka be bibiraka, arama atabala-tina nangadi be pile omaio ung-lako nge suri-uia ane

be kidokidoki. Boli pile omaio diunung-lako be dipilepile keka boliboli, ata keka pile kalingodia-la ka kirarangaki. ⁹ Kikilala-tina, ata tago kikilala bokana dibabasaki-kama. Matemate-tina, ata kate-kama isi moauriuri kisoaki. Sururu bibia-tina kidokidoki, ata tago diumoate-kama. ¹⁰ Nemai-la nge ilo-nodo bibia-tina kidokidoki, ata suri uia-lalo ka kisukoaki. Moimoi nemai-la nge kana nema tagotago, ata tamoata kokoko-tina kiemakidi be kana nedi dikoko-tina. Be surima nge kana nema tagotago bokana, ata kana nema kokoko-tina.

¹¹ Ruangama Korin anua-lo kasoaki, nge mangata adoadotina-la ka kira-kaming. Pile tago kizumkakile-kaming. Iloma moarunga nge kiuasari be aro-ming kinangaria. ¹² Iloma tago sesu kiono-kaming. Tago-tina. Kam ka iloming kaonono-kama. ¹³ Kodeka natugu bokana mra-kaming kana: Kekai-la kibabasaki-kaming bokana kamababasaki-kama. Nge bokai ka bokai ura-kaming: Ilo-ming kamauasari!

Tamoata Nanaranga Lama Tago Diunani Matakuakadi

¹⁴ Moakina-tina tamoata Nanaranga lama tago diunani zaiza kalalale be kamalipilipi-budu. Moaki be moaki-tina! Nge masa baituka be mata adoadodi be mata goalakadi damalipilipi-buduru? Masa baituka be malama be malama tagonga dasoaki-buduru? ¹⁵ Masa baituka be Kristus be Satang pile teke dasumoalatakiaru? Rakana teke tamoata Kristus lama iunani be tamoata lama tago iuni ieno-bududiaru? ¹⁶ Masa baituka be Nanaranga pera ne be moarupu

keda nedi pile daedokingakiru? Tago be tago-soasoa! Maka ma kita nge Nanaranga moauriurila isukoaki pera ne. Nanaranga-la ne ipile bokana:

“Ngau masa tamoata negu-lo anua mdoki be maradi msukoaki. Ngau masa Nanaranga nedi be di ngau tamoata negu.” (Leb 26:11-12)

¹⁷ Tanepoa bokai ipile:

“Bokai be maradi ka kamapusika be neming-la be laua-o kamalako. Kana bolobolo matagu-o tago goagoaza nge kamasegeakitina. Bokai masa ngau mretetaki-kaming be mdoki-kaming. (Ais 52:11)

¹⁸ Ngau masa tama-ming, be kam masa natugu moanekadi be ainekadi, Tanepoa Kaiboangina-tina ka bokai ipile.” (2 Sam 7:14; 7:8)

7

¹ Ruangagu uia-tina, pile moimoibe rangakadi dipura ngaedi nge kita ka aniada dipura. Bokai be neda-la takagoaza-kita be kana moarunga tamootada be mariabaka-da diaka-bolobolodi nge tarokaki-tina. Be matakura ane be Nanaranga tamatakutakuri be kusida ratadia-la daeneno.

Pol Suri-ua Ne

² Iloming-lo nge kaba mukudi kamanangakama. Keka tamoata tago teke giriki teke kipurakani, ki mata goalakadi kiemakini be ono kiruku-goalai, ki luka-rakeba kipura be kana ne teke kikaoui. Tago-la. ³ Bokai upile nge tago ono pile omingo mung-lako kana ka bokai

upile. Tago. Arumua be upile-la bokana, kam nge aburomaitina-lo kasoaki be tasukoaki-budu. Be nge bokai nge iboadu-tina moauri-uri tasukoaki-budu ki tamate-budu! ⁴ Ngau iloming ukauataki-tina, be iboadu lili-ming be matamingo bakara mra-kaming nge mra-kaming-la be kana. Bokai be urakerakeakikaming-tina. Moimoi moatubu tadokidoki-budu, ata ngau moimoina-tina sakuli negu kam-lo dilaba-tina. Moimoina-tina surigu diuia-tina, be suri-uia negu ngaedi nge dilaba be dilaba-tina!

⁵ Bong Masedonia kaba-lo kipura nge tago sesu kimanaua. Giriki nge ege-ege be dipurakama. Tamoata alu zaiza nge pile-lo kieduadua-budu, be ilo-mailo nge kam kanabe taburima dira, bakara kimatakuaki-kaming Nanaranga kamamurinai takana! ⁶ Ata Nanaranga itaguraki be iduma-kama. Maka ma ngai ka tamoata moatubu-lo disukoaki iaka-kaikaidi! Bokai be bong Taitus makara kam-lo be makare ipura nge kodeka iakakai-kama uia. ⁷ Tago makare purangana-la ka diakakai-kama. Makare ipura nge baituka be kam kaka-kaingaki nge irangaki. Be ira-kama kam moimoina-tina kamatea kana karere, be ilo-ming nge ditagaiau-tina, be iloming dibukutakau-tina. Bokai ulongo nge kodeka surigu diuia-tina.

⁸ Norane be ugere-kaming masa pilengagu kaita be ilo-ming dibuku-tina ua! Bokai ubasaki-kaming nge ngau ilogu tago ibuku. Moimoi matamata nge ilogu muku bokai ibuku, “Bakara ka ugeredi be ilo-buku uiandi?” Ata ukaua ilobuku ngaedi masa tago iloming-lo daeno-salaga.

⁹ Ata kaituka-tina nge surigu diuiatakikaming-tina. Nge tago ilo-buku kadoki ka surigu diuia. Tago. Ngena ilo-ming kabuiri be muzigoala neming karokaki ka surigu diuiataki-kaming. Nge Nanaranga ka ilo-buku neming ngaedi itaga-soadi be ono kana uia dipura. Bokai be nge tago keka ka kiaka-sururu-kaming. Tago. ¹⁰ Ngena Nanaranga ka ilo-buku neda itaga-soasoadi be ono ilo-buku neda ngaedi nge diememaki-kita be iloda tabubuiri be muzigoala neda tarorokaki. Be bong iloda tabuiri masa Nanaranga ngauketi-kita be ngamuleaki-kita. Kana bokainaina-lo nge tago iboadu iloda takoto be bokai tapile, “Iei! Bakara ka iloma kibuiri be Nanaranga iuketikama?” Tago-la! Ata ilo-buku kateka-onaona nge mate ipurapuraki. ¹¹ Kaba kamaita! Nanaranga ilo-buku ngaedi itaga-soadi be ono iloming imarangaki be muzi uia bokai kaememaki: kamoangmoangi be mata goalakadi karorokaki, be pangana-ming kazezeleki be giriki kam-lo dieneno nge kaduatatate. Mata goalakadi maraming dieneno nge kanama-rarataki. Norane be nge mata goalakadi mara-ming kaitaita, ata kana tago teke kaememaki. Ata nge kodeka ilo-ming dipitipitilaki be kadodogoragora be mata goalakadi nge kadoadoraki. Nge bokai ka ilo-ming ere-moarungadi be kamatea kana karere. Bokai be ilo-ming nge dibukubukutaka be kanodonodo-ma. Be karerere-tina tamoata giriki diememaki nge sururu dadokidoki, moaki barau-nakadi dipurapura. Bokai kamuzimuzi nge ono neming-la moimoi be mangata kananga-kaming moatubu ngaedia-lo nge kam giriki neming tago-

tina.

¹² Moimoi ugere-kaming, ata nge tago tamoata giriki ipuraki ki tamoata giriki emakadiani dipura ka lili-nao be ugere. Tago. Nge ono Nannaranga mata-nao be mangata mra-kaming kam moimoi be pilengama be muzingama moarunga katagatagadi kana mra-kaming kana ka ugere. ¹³ Nge bokai ka keka kisakuli-tina be kaiboang kidoki.

Tago kana-la ngaedia-lo ka kisakuli. Taitus ipura be kite suri diuia-tina nge kodeka sakuli nema dilaba-tina, bakara kam moarunga nge Taitus kadumaia-tina be ilo iuia-tina. ¹⁴ Matamata be lili-be-matanao urakeaki-kaming. Bokaibe bong ipura be irangaki-kaming nge ilogu iuiatakikaming-tina. Keka pile moimoi be kalingodia-la ka kirara-kaming. Be bokainatukala, Taitus lili-be-matanao kirakeaki-kaming nge pilengama ambe kaemaki be moimoi be dikalingo. ¹⁵ Bokaibe Taitus ireretakikaming-tina, be reretaka ne kam-lo nge isi dilabalaba-la. Be ilo bokainatuka ianiang-kaming: pilenga kalongolongo-tina, be taburi-ra be reresabu ane be kadoki be kadoraki. ¹⁶ Bokaibe ngau kodeka surigu diuia-tina be lama omingo uni ngau uboadu oming-o mduasare.

8

Kristen Duma Nedi

¹ Taritokagu, kodeka keka kirere Nanaranga marou ne tadokidoki-ba ‘sios’ moarunga Masedonia kaba-lo iandi nge garangaki be kamakau-ataki. ² Moatubu bibia-tina ane be toitoi bibia-tina didoki. Ata suri-ua nedi dilaba be dilaba-tina. Moimoi di kana nedi tago kokoko, ata kokoko-la be diang-kama. Tago dikapangadi. ³ Moimoina-tina ka ura-kaming kana nedi nge kokoko-tina diang-kama, be kaba kokoko-la be atabala dinangaria. Kana nedi tago kokoko, ata kana dienodi nge kokoko-la be diang-kama. Be nedi rere nedia-lo be ⁴ diakoro-kama, “Nanaranga tamoata be aine ne Zudea kaba-lo dumadi dapura kana nge keka kirere-tina luma muku gananga.” ⁵ Bokai dimuzi nge kodeka duma bibia-tina ka diemaki. Keka iloma dipile tago iboadu bokai damuzi. Matamata nedia-la didokidi be Tanepoa luma-nao dinangadi. Kodeka alauri nge Nanaranga rerengana-lo be nedia-la didokidi be keka luma-maio dinangadi. ⁶ Taitus ka matamata be malipi bokainaina maraming imarangaki. Bokai be kiele-saguli be malipi ngaedi ono reretaka mata neming aka-labatadi nge ngamambuaki kana. ⁷ Kam kana uia-lo kaboadu-tina. Kam moimoi be lama kaunia-tina, pile kamang, kaua neming bibia, duma kana kasakulikuli-tina, be moimoi be karereretaki-kama. Bokai be keka kirere semana-ming kamazezeleki be tamoata takadi kamadumadumadi. ⁸ Pile ngaedi nge tago mata bibia bokana kamatagataga-matedi kana ka ugere. Tago. Nge ono tamoata takadi disakulikuli-tina be didumaduma ka mangata mrangakidi be kamakaua kana

ka bokai ugere. Bokai masa mkaua kam di bokana moimoi be reretaka mata neming kalin-godi ki tago. ⁹ Kam moimoi be Tanepoa neda Iesus Kristus marou ne tadokidoki-ba kakau-ataki. Ngai moimoi kana ne kokoko-tina lang anua-lo dieno. Ata kam kanabe nena-la ibalaki be tamoata kana ne tagotago ipura. Bokai masa ngai kana ne tagongadia-lo be kam kana neming lang anua-lo dakoko-tina.

¹⁰ Kana ngae rangakana-lo nge ngau ilogu bokai ipile: Muzi iaui nge kana maka barasi noraneaneo kaemaki nge kamaemaki be kama-mambuaki. Barasi noraneaneo nge kam ka mata-matanatuka tamoata takadi kana kandi. Tago kana-la ka kandi. Kam ka ilo-ming bokai kananga tamoata takadi kamadumadi kana karere, be kataguraki be sakauli ane be kana kandia-soasoa! Tago karapu! ¹¹ Aria! Malipi ngae kamaemaki be kamamambuakia-soasoa! Kana ngae nge neming-la karangaki be kamaemaki kana kapile bokana be kana dieno-kaming ane be sakuli-o be kamamambuaki. ¹² Bokai be, kam moimoi be kasakuli-tina be kana dieno-kaming nge tamoata takadi kamandi kana. Bokai masa lumaluma neming ngaedi nge Nanaranga ngadoki. Be Nanaranga masa rakana dieno-kaming be kama-nege kana nge ngatagadi be lumaluma neming ngaedi nge ngadoki. Tago rakana tago dieno-kaming ngatagadi be lumaluma neming ngaedi ngadoki kana. Tago!

¹³ Bokai kira-kaming nge tago tamoata be aine takadi gaka-boadi be kam moatubu kamadoki kana ka bokai kipile! Tago. Ngena ono kam

be di kolo-kolonalo be kamaboadu-doi kana ka bokai kipile. ¹⁴ Kaituka-tina nge kam kana neming dikoko. Bokai ka kira-kaming be kamadamadi kana. Alauri masa kam kana kokoko-lo kamatukura, be di masa daduma-kaming. Bokai masa kana boadu-lo nge iriringa-ming tekedia-doi. ¹⁵ Nanaranga-la ‘Buku’ ne ipile bokana:

“Tamoata kana kokoko-tina ibudinaki nge toli-lanaba ka dienoni. Be tamoata kana toli-lanaba ibudinaki nge tago ileua-tina. Mukudi dienoni.” (Eks 16:18)

Taitus Korin-lo Nepalako Ipura

¹⁶ Nanaranga ka sakuli Taitus ilona-lo inanga be kekai-la bokana ngadumakaming-tina kana irere. Bokai-be Nanaranga kiperuia-tina!

¹⁷ Rerenga bokai utegiaki, “Kurere nge goalale be Korin gotedi.” Ata ngai moangina-la be ngate-kaming kana irere. Be bokai urai nge isakuli-tina, be nge ne rerenganao ka itui be ialale.

¹⁸ Be taritokada teke diaru be masa ganepi-diaru be makara dapuraru. Taritokada ngae nge Pile Uia malipi ne iememaki-tina uia. Bokai-be ‘sios’ moarunga-lo nge muaka bibia ono dieno.

¹⁹ Be malipi takadi ngaememaki kana nge bokai: ‘Sios’ moarunga dinangai be ngaduma-kama be lumaluma dinanga nge gaeleluaki-budu kana. Lumaluma ngaedi ‘sios’ dinangananga nge ono Tanepoa ara atabala-tina nangaia ngapurapura kana ka dinangananga, be ono kua ngapura keka gaduma-tina kana kirere.

²⁰ Keka tago kirere tamoata takadi dagulungataki-kama be dapile-ra lumaluma ilo uia-lo be diang-kama ngaedi nge tago adoado

kibasaki. ²¹ Labu nema nge keka kirere muzi adoado gaemaki. Tago Tanepoa-la mata-nao ka muzi adoado gaemaki kana. Tamoata matadi-o be.

²² Nge bokai ka taritokada ngae kinepi be makara dapura-budu kana. Ambe bong-tina kokoko kitoi be kaba bokai kita ngai duma kana isakulikuli-tina. Be kaituka-tina nge ngai ambe kam kanabe isakuli-tina. Nge bokai ka nena-la be ngaduma kana be isakuli-tina. ²³ Be Taitus nge kakauataki ngai nge malipilipi-budu ruangagu. Ngai keru ka mara-ming malipi kiememakiru. Be taritokada rua makara dapura-budu kana nge ‘sios’ ara-dio be dapura-budu kana. Bokai masa Kristus ara atabala-tina nangaia ngapura! ²⁴ Bokai be keka kirere tamoata ngaedi kamadokidi be kamadorakidi be ono kaba daita kam moimoi be reretaka mata ieno-kaming, be ono dakaua keka tago ara-ming kirakerakeaki-ba. Keka labu nema ieno ka kirakerakeaki-kaming! Bokai masa ‘sios’ moarunga kaba daita keka tago ara-ming kirakerakeaki-ba!

9

Tamoata Takadi Duma Aniadi

¹ Duma ono Nanaranga tamoata be aine ne Zudea kaba-lo dumadi dapura kana nge kakauataki-doi. Bokai be nge tago iuia kaba mrangaki-kaming. ² Ngau ukaua kam kamaduma kana karere-tina, be ambe Masedonia tamoata be aine-lo nge atabala-tina unanga-kaming. Bokai uraradi, “Taritokada Gris kaba-lo nge barasi noraneaneo be daduma kana direre

be disoaki.” Be sakuli neming ngaedi dilongoraki be ilodi dimarang be ambe ditaguraki be didumaduma. ³ Ata kaituka-tina nge taritokada toli ambe urangakidi nge mnepidi be makara dapura kana. Ngau tago urere pilengagu ono ara-ming urakeaki nge dalako-ba takana! Ngau urere pilengagu ono ara-ming urakeaki nge kamaemaki be dakalingo be daita. Ata ambe upiledoi-la bokana, bong makara dipurato nge kamduma neming ambe dakaluka be daeno be dapurato. ⁴ Tago dikaluka be dieno be Masedonia tamoata alu zaiza be makara kipura be kaba bokai daita kana tago teke kakalukanaki be ieno masa maia bibia-tina gadoki. Kam maiangaming ra tarangaki! Kekai-ma ka gamaia-tina kana! Maka ma lama omingo kiunia-tina! ⁵ Nge bokai ka ilogu ulelenaki be taritokada toli ngaedi uakangaodi be arogu damua be makara dapura mua kana, be lumaluma moimoi be kapile kamananga kana nge dakalukanaki be daeno. Bokai masa lumaluma neming ngaedi dakaluka be daeno be ngau mpura. Dakaluka be daeno masa bokai dakaua nge tago akangaoia-ming dipura ka lumaluma ngaedi kananga. Tago. Nge neming rerengaming-lo ka kananga.

⁶ Pile ngaedi ilo-ming kauakaua: Tamoata kangkang toli-ba itano masa kangkang kana tago biabia ngapuraki. Tamoata kangkang kokoko itano masa kangkang biabia ngapuraki. ⁷ Tamoata teke-teke nge ilodia-lo be dapile be kana ira-lo daduma kana nge daduma. Moaki ilodi dikotokoto be duma dinanga, ki bokai ilodi dinanga, “Malipi-ma negu-re! Mduma.

Tago iboadu msege.” Bakara, tamoata suri-
uialo be didumaduma nge Nanaranga irerere-
takidi. ⁸ Be Nanaranga iboadu-tina kana kokoko-
tina ngang-kaming be kaba kokoko-la be atabala
nganangaria. Bokai masa bong moarunga-lo
nge kamaboaduboadu-tina, be masa muzi uia
emakadia-lo nge izamaizama kamaboadu-boadu-
la. ⁹ Nanaranga-la ‘Buku’ ne ipile bokana:

“Lumaluma ne nge kokoko-la suri tamoata
kangkang ilikiliki bokana be tamoata
kana nedo tagotago ianiandi. Kana tago
ikapangapangadi. Muzinga adoadodi nge
nem-kueno dieneo.” (Sam 112:9)

¹⁰ Nanaranga ka kangkang ianiang-kita be
tatanotano, be ngai ka kangkang ianiang-kita
be takangkang. Be nge ngai ka kangkang
rerengaming-lo kokoko-la be ngang-kaming be
kamatano be dalaba kana. Kam muzinga-ming
diuia be tamoata takadi kadumadi, alauri masa
muzinga-ming irakingadia-lo be kangkang bibia-
la be kamauaroe. Bokai masa kangkang kokoko-
la ane be ono tamoata kangkang-lo ditukura nge
duma biabia kamandi. ¹¹ Be bong moarunga-
lo masa kana kokoko-la be Nanaranga nganiang-
kaming be kana moarunga-lo nge kamaboadu-
tina. Be bong moarunga-lo nge suri uia-lo be kana
kokoko-la be tamoata takadi kamaniandi. Bokai
masa tamoata kokoko-tina lumaluma neming
kanganangana be keka kianiandi nge Nanaranga
daperuperui. ¹² Duma ngaedi kaememaki nge
tago Nanaranga-la tamoata ne kana direretaki
be duma direre ka duma kianiandi! Tago. Nge
ono suri-uia ane be tamoata kokoko-tina Na-

naranga daperuperui kana ka duma kaniandi!
¹³ Bokai kadumaduma masa neming-la mangata kamananga-kaming kam moimoi be kadumaduma. Be tamoata kokoko-tina masa Nanaranga ara atabala-tina danangai, bakara kam Kristus Pile Uia ne kamalipilipitina-uiani. Be kana takaia ono Nanaranga ara atabala-tina danangai kana nge bokai: Kam suri uia-lo be kana ono dumanga kokoko-la be kanangananga, be ono tamoata be aine takadi zaiza kana neming kanegenege-budu.
¹⁴ Be bokai masa ilodi darereretakikaming-tina be kam kanabe daraborabo, bakara Nanaranga marou ne tadokidoki-ba nge takadiaba-tina kaoa ka iang-kaming. ¹⁵ Bokaibe, Nanaranga taperui! Bakara, ngai lumaluma zazadi atabalabala-tina ka ianiang-kita.

10

Pol Malipi Ne Muridi Itui

¹ Ngau, Pol ka negu-la be akoro negu miangkaming kana. Ngau moimoi liliming-be-matamingo nge negu-la ubalabalaka be taburira ane be utatalari-kaming, ata bong kasauba usukoaki nge taburigu tago irara be utatalari-kaming. Bokaibe Kristus ilo malienga be ilo uianga ane be bokai uakoro-kaming: ² Bong makara upura nge moaki kaemaka be upilekai-kaming. Ngau ukaua tamoata alu bokai dipilepile keka kateka mata ne kitagatagadi be malipi kiememaki. Bokaibe tamoata bokainaina masa mpile-kaidi. ³ Moimoi keka kateka ngaenao kisukoaki, ata tago kateka mata ne kitagatagadi

be Kristus eung ne kiememaki. ⁴ Kana ono eunga nema nge tago kateka kana kaoa ka odio kieunung. Tago. Keka Nanaranga kana ne ono eunga kaiboangdi oti ka kieunung. Be Nanaranga kana ne ono eunga ngaedi nge diboadu-tina kaiboang moarunga dagamang. ⁵ Be nge kana ono eunga ngaedi ane ka keka egore kalingodi tagotago nge kigagamang. Kana nedia-la diraketukatukadi be ditagutaguraki be Nanaranga kauataka zalaka dionono nge kigagamang. Be ilo lelenaka moarunga nge kiuauauri be kiememakidi be Kristus pilenga ditagatagadi. ⁶ Bokai be keka nge kam-ba ka kirarapung-kaming. Nanaranga pilenga moarunga kamalongo be kamatagatagadi masa keka gataguraki be tamoata Nanaranga pilenga tago dilongolongo be ditagatagadi nge sururu gandi.

⁷ Kam kana moarunga nge nokudiaba-nao ka kaitaita. Tamoata naita ilo ipileni ngai Kristus tamoata ne kata nge ngau bokai urai: keka bokai, ngaia-la bokana Kristus tamoata ne kaoa. ⁸ Nge moimoi keka bokainatuka kiraketukatuka-kama: Keka ka Tanepoa kaiboang ono malipi pananuaka iang-kama. Ata kaiboang ngaedi nge ono gakakai-kaming kana, tago ono sururu gang-kaming kana. ⁹ 'Pasi' negu ugeregere-kaming nge tago ono memaki-kaming be taburi-ming dara kana. Tago. ¹⁰ Maka ma kam alu masa bokai kamapile, "Pol igeregere-kita nge pilenga dikaikai-tina, ata bong nena-la marada isukoaki nge mareuana-ba bokana, be pilenga nge tago dikaiboang!" ¹¹ Tamoata bokainaina nge bokai

ngakaua: Rakana gere-lo be unanga-kaming ki rakana makara sakeming-o be urangaki-kaming nge suridi tekedia-doi kaa. Tago takaia ne be, be takaia ne be.

¹² Keka tago tamoata maka nedia-la dipile di atabalabala-tina kaa nge maradi kinangananga-kamailako. Tago! Ki di zaiza muzingama kieriringaki-budu. Tago. Tamoata bokainaina nge nedia-la mata nedi diememaki be ono nedia-la muzingadi dieririringaki. Be nedia-la muzingadi ditaita be ruangadi muzingadi zaiza dilililiti. Bokai dimuzimuzi nge ngaongao muzi ka dimuzimuzi! ¹³ Ata keka tago kiboadu pile ono nemai-la kirangarangaki-kama nge garakeaki be dalale-tina. Tago. Pile ono nemai-la kirangarangaki-kama nge rakengadi dagatadi otioti. Dagatadi nge dilako be Nanaranga-la rerengana-lo di-manubu. Be daga inangai nge kam-lo idaurakilako be. ¹⁴ Bokai be kam daga nemai-lo kasoaki bokana, kipura be Kristus Pile Uia ne kieluaka-kaming. Be bong kipuraka-kaming nge daga nema ngae nge tago kinokuli. ¹⁵ Bokai be Nanaranga-la daga inangakamai-lo be malipi nema kiemaki. Tago kilako be daga kigereangaki be malipi nema kiemaki. Bokai be tamoata takadi daga nema dipereki be malipi diemaki nge tago iboadu odio gaduasare be ono nemai-la garaketuka-kama. Tago-la! Keka iloma bibiatina bokai kinanga: lama unianga-ming dalabala be daeno. Bokai masa daga nema ono malipi kiemaki nge ngalaba-la be ngaeno. ¹⁶ Be alauri masa keka gaboadu be daga kam-lo ieno nge gagereangaki be galale be kaba takadia-lo

Kristus Pile Uia ne mangata garangaki. Bokai kimuzi masa tamoata takadi malipingadi tago odio gaduasare be ono nemai-la garaketuka-kama. Masa nemai-la malipingama odio gaduasare be malipinga-ma garangaki.

¹⁷ Ata Nanaranga-la ‘Buku’ ne ipile bokana: “Tamoata naita nena-la ngaraketukai kana nge kana maka Tanepoa iemaki nge ka ngaraketukaki kana.”

¹⁸ Bokai-be, bokai kamakaua: Tamoata nena-la iraketukai nge ara tagotago. Ata Tanepoa ka itaguraki be tamoata ngae iraketukai nge tamoata ngae ara otioti.

11

Pol Be ‘Apostel’ Bolingadi Ratadi

¹ Ngau urere kamalikitaka be pile ngaongadi muku mpile. Moaki kaebulona. Ata ngau ukaua kam ambe ngaongagu mukudi ngaedi nge kadoki.

² Ngau kam kanabe uana-uana, Nanaranga-la kam kanabe iuana-uana bokana. Kam nge aine barasi isi moane zaiza tago sesu dieno-budu be ambe moane tekena-la ka rauamani ipura bokana. Moane ngae nge Kristus. ³ Ata umatakoaki-kaming tina! Alu masa Eba-la moata ibolesi bokana bolesa-ming dapura takana! Masa muzinga-ming kalingodi, be muzinga-ming giriki tago teke ono ieno ane be Kristus-la rerenga katagatagadi nge kamarokaki be zala takaiana-lo kamalako kana! ⁴ Labu negu ono umatakoaki-kaming nge bokai: Tamoata alu dapura be Iesus takaiana-ba, tago Iesus keka kirangaki, ki Oli Spirit takaiana-ba, tago Oli Spirit keka kirangaki,

ki Pile Uia takana-ba, tago Pile Uia keka kiran-gaki darangaka-kaming nge masa oaikiki-la be pilengadi kamatagadi-la be kana. ⁵ Ata ngau ilogu bokai unangai: tamoata maka ‘apostel’ aradi otioti kana karangakidi nge tagona-tina ngau diusaia. Iringa-ma tekedi! ⁶ Moimoi ngau masa pile tago uamang uia, ata kaua-lo nge uboadu-tina. Maka ma bong moarunga-lo be kaba bakarairai moarunga-lo nge kana ngae mangata-tina ka kiememaki be kateate.

⁷ Bong Nanaranga Pile Uia ne mangata urangaka-kaming nge zazanga tago ukeliaki. Bang moamoamo bokana luma-mingo usalangaki. Be negu-la ubalaka be kam ara-ming atabala unanga. Bokai umuzi nge giriki kata ka uemaki ki? ⁸ Bokai kamakaua: bong mara-ming umalipilipi nge ‘sios’ takadi ka dizazazaia. Bokai umuzimuzi nge uianakonakodi bokana be ono kam udumaduma-kaming. ⁹ Be bong sake-mingo usoaki nge tago sesu ‘mone’ kana uakangao-kaming. Tago-tina. Taritokada Masedonia-lonalona ka kana moarunga ureretaki nge dieluakina. Bokai be toira-la bokana be alauri masa bokai: Tago iboadu moatubu negu miang-kaming! ¹⁰ Kristus-la pilenga moimoibe ngau-lo dieno ane be ngau moimoina-tina bokai mpile kana: tamoata tagona-tina teke iboadu inangaio kaba neming Gris-lo pile negu ngaedi ono negu-la uraketukaia nge aoa-di ngaono. Tago be tago-tina! ¹¹ Nge bakara ka bokai upile? Tago ureretaki-kaming ki? Tago-la! Nanaranga ikaua ngau moimoi be ureretakikaming-tina!

¹² Kana kaituka-tina zazanga tago ukelikeliaki

be uememaki nge mememaki-la kana. Tago iboadu mrokaki. Bokai masa ‘apostel’ “takadi” zalakadi mono be tago iboadu nedia-la daraketukadi be dapile keka zaiza be malipi tekedi ka kiememaki. ¹³ Tamoata ngaradi nge tago ‘apostel’-tina kaa. Bolingadi ratadi kaa. Diboliboli be dipilepile di malipi kalingodi ka diememaki be nedia-la dipupurisidi be teadi Kristus ‘apostel’ ne bokana dimuzimuzi. ¹⁴ E! Bakarai-la! Satang bokai ipuripurisi be tea ‘enzel’ malama-lonalona bokana! ¹⁵ Bokai be nge tago oauoau ka dipuraki be teadi mata adoadodi malipilipi kana bokana dipura. Tago-la! Bokai be alauri manubunga-nao masa malipingadia-la ka tagadi dapura be zazanga dadoki kana!

Pol Sururu Idokidoki Nge Iraketukangaki

¹⁶ Kaba pile ambe upile-ma nge ka mpile kana. Tamoata moaki teke ipile ngau ngaongaogutina! Ata ilo-ming dipile ngau ngaongaogu nge moaki kasegeakau-tina. Ngaongaogu bokana, ata kamadoka. Bokai masa kana mukuna-tina teke ngaeno-na be ono mraketukaia. ¹⁷ Ata bokainatuka uraketukatukaia nge tago Tanepoa rerengana-lo ka upilepile. Nge suri ngaongaoba bokana ka upilepile! ¹⁸ Ata tamoata kokoko-tina kateka-tamoata muzingadi ditagatagadi be ono nedia-la diraketukatukadi. Bokai be di mtagadi be muku negu-la mraketukaia kana. ¹⁹ Kam moimoi be kauakaua-tina. Ata ngaongaodia-ma ka pilengadia-ba kalongolongo be tago oaikiki-la be kasegesegeakidi! ²⁰ Be tamoata maka ramoramoba dibabasaki-kaming, ki poasangaming-lo ditu-

ituilako, ki dibobolesi-kaming be sausau nedialo kalakolako, ki dibabalaki-kaming, ki lili-ming dirautototo nge tago kakusikusidi be kataotaodi. Tagola. Kalikilikitakidia-ba be rerengadi dimamambuaki. ²¹ Ata nge maiangaguba-lo ka bokai mpile kana: keka taburima ratadi be kana bokainaina tago kiememaki. Maka ma keka tago di bokana be ramoramo kibabasaki-kaming!

Ata tamoata naita kana teke ngaraketukangaki kana nge ngau uboadu-tina kana teke mraketukangaki. Ata nge kaba ngaongao-ba bokana ka upilepile! ²² Tamoata neming ngaradi nge nediala diraketukatukadi be nediala dirarangkidi di ungguma Ibru kaa! E, ngau bokai, Ibru kata! Di Israel kaa ki? Ngau bokai, Israel kata! Di Abaram tubu kaa ki? E, ngau bokai, Abaram tubu kata! ²³ Di Kristus malipilipi kana kaa ki? (Nge ambe tamoata ngaongao bokana ka upilepile!) Ngau moimoina-tina Kristus malipilipi kana be malipi-lo nge di uasadia-tina be ngau kaba malipilipi iauiatina! Ngau malipi kaikai-tina uemaki; bong kokoko-tina uaura-lo dinangaia, bong kokoko-tina dirautotoka, be bong kokoko-tina saringatuka mate kana. ²⁴ Iuda kalua nedi kulemoadi-toli-be-lima-oati ane be bong lima dirautotoka. ²⁵ Ungguma Rom bong toli dirautotoka. Bong teke patu ane dipatuia. Bong toli kati odio urebareba nge dileua be ungara. Be bong teke kati ileua nge oabubu teke be amari teke makasi-lo ungarangara noka utoka. ²⁶ Bong ege-ege ualalale nge giriki bibiatina ngaedia-lo ulakolako: nori be urua bibialo ulakolako, anako dianakonakoia, ungguma negu

Iuda be Ungguma Takadi nge sururu dianana, giriki alu anua bibia-lo uitaita be alu singabalo uitaita, alu makasi lukanganao uitaita, be giriki alu nge tamoata suri ruangagu bokana ka dianana. ²⁷ Malipi bibia-tina uememaki be umamalomalo-tina. Bong kokoko tago sesu ueneno uia. Tole be madole umatemate. Bong kokoko nge kangkang kanagu tago, kaba ono daunga tago, be kusi mnangananga kana nge tago. ²⁸ Moatubu takadi kokoko-tina dipurana, ata tago mrangaki, maka ma moatubu negu bibia-tina nge 'sios' moarunga ilogu ibukubukutakidi. ²⁹ Bong tamoata teke 'sios'-lo kania dikoalai nge ngau kaniagu dakoalai. Be bong tamoata teke muzigoala-lo lakuaka ipura nge ngau ilogu ngasururu-tina.

³⁰ Bokaibe rakana teke mraketukangaki kana nge, kana ma maka mangata dinanganangaia ngau koalaigu nge ka mraketukangaki kana. ³¹ Tanepoa Iesus Tama Nanaranga ikaua ngau tagona-tina uboliboli! Bokaibe ara nem-kueno atabala-la ngaeneno! ³² Bong Damaskus anua-lo usoaki nge anuatanepoa biabia ara Aretas nge tamoata ne alu inangadi be dinaringa be dauaura kana. ³³ Ata raba kanabibia tekana-lo be kalalang boazinga teke anua ari matolidia-lo dieno-lo be diuruma be uiratu.

12

Pol Rai Kaba Bokanana-lo Ilako

¹ Ngau negu-la mraketukatukaiu-la kana, be mpilepile-la kana ngau 'apostel'-tina kata! Moimoi mpilepile, ata tago iboadu kana teke

mpuraki. Kodeka rai-kaba be kana zumzumkaki Tanepoa mangata inangana nge mrangaki kana. ² Kristus tamoata ne teke ukauataki nge-ka mrangaki kana. Toira nge bagaia ipura be lang anua atabalabalatuka-lo lakuaka ipura. Kana ngae bokai ipura nge ambe barasi kulemoa-be-oati dimanubu. (Ata kana ngae moimoi be ipurani ki rai kaba-ba bokana kaoa ka ita nge ngau tago ukaua. Nanaranga-la ka ikaua.) ³ Ngau ukaua tamoata ngae moimoi be 'Paradais'-lo bagalako ipura. (Kana ngae moimoibe ipurani ki rai kaba-ba bokana kaoa ita nge ngau tago ukaua. Nanaranga-la ka ikaua.) ⁴ Bong 'Paradais'-lo ilako nge pile zumzumkaki tago iboadu kita tamoata pile neda-lo rangakadi dapura, be kana kita tamoata tago iboadu aoda-lo tarangaki nge ilongo. ⁵ Bokai be tamoata ngae ka mraketukai kana. Ngau tago uboadu negu-la mraketukaia be mrangaka. Ata kana ono negu-la mraketukaia kana nge negu mareuangagu ka mrangaki kana. ⁶ Be ilogu ipile be negu-la mraketukaia kana nge tago iboadu ngaongaogu kana mrangaka. Bakara, pile mpile kana nge moimoi be kalin-godi. Ata kaituka-tina nge ngau tago iboadu negu-la mraketukaia, bakara ngau tago urere tamoata teke ngapile ngau atabalabala-la kata. Atabala nganangaia kana nge rakana uememaki be itea ki rakana urangarangaki be ilongo-la ka ngarangaki. Moaki pile takadia-ba inangalako be ono atabala inangaia.

⁷ Ngau kana kokoko-tina uarika-uarika uita. Ata ono negu-la mraketukaia be mialale-tina kana nge zalakagu bokainatuka onotadi dipura:

Kana sururuna-tina teke kusiguo ipura. Kana ngaе nge Satang pile eleluaki ne bokana ipura be irautotoka be ono zalakagu iono be tago iboadu negu-la mraketukaia. ⁸ Bong toli kana ngaе kanabe Tanepoa uakoroі be ngarokakalea kana. ⁹ Ata bokainatuka ikatuna, “Marou negu kadokidoki-ba nge iboadutina-niko, bakara bong kaiboang nem tago nge kodeka ngau kaiboang negu dalaba-tina kana.” Bokaiibe, kodeka nge bong kaiboang negu tago nge suri-uia ane be mraketukaia. Bokai masa Kristus kaiboang ne daoiaka. ¹⁰ Bokaiibe kaiboang negu tago, ki dimoangarurutaka, ki moatubu udoki, ki sururu udoki ki muzi diraraia nge Kristus ara-nao be ilogu tago ibukubuku. Bakara, bong kaiboang negu tago nge kaiboang udokidoki.

Pol Korin Kanabe Ilo Ibuku

¹¹ Pile ambe upile ngaedi nge uemaka be suri ambe ngaongao-ba bokana. Ata nge tago rerengagu-lo ka bokai umuzi. Tago-tina. Kam ka kaemaka be suri ngaongao-gu bokana upura. Kam ka ara-gu atabala kamanangai kana. Surigura aragu tagotago bokana, ata ‘apostel’ neming dipura be pile takadi dira-kaming nge tago erumadi ka usoaki. ¹² Bong mara-ming usoaki nge kilala kaiboangdi, kilala bibia uememaki be kaitaita, be kilala Nanaranga-la iboadu ngaemaki nge oguo dipurapura be kaitaita. Nge ono negu-la mangata unangaia ngau moimoi be ‘apostel’ kata. Be moimoi kana ngaedi nge ono moatubu udokidoki, ata tago urokaki.

¹³ Muzi moarunga uememaki-kaming nge ‘sios’-la takadi ubabasakidi bokana ka ubabasakikaming. Moimoi kana-la tekana-lo nge duma kana tago ukangao-kaming! Kana ngae bokai uemaki nge ngau bokai uakoro-kaming: muzi negu ngae nge kamarokakalea!

¹⁴ Nge ambe bong tolia ka mpura be mte-kaming kana be ambe ukaluka be usoaki. Be bong makara upura nge masa moatubu tago miang-kaming, bakara ngau tago kana neming ka ureretaki. Tago. Ngau kam ka ureretaki-kaming. Bokai kamakaua: Kamoang ka natu kanabe kana dikoazakoazalaki. Tago natu ka kamoang kanabe kana dikoazakoazalaki. ¹⁵ Ngau uboadu-tina kam kanabe kana negu moarunga be negu tamoatagu nge suri-ua ane be miang-kaming be ono mduma-kaming. Ngau bokai ureretakikaming-tina ngena masa kam mukuna-ba kamarerere-taka ki?

¹⁶ Moimoi masa kamapile bong sakeming-o usoaki nge tago sesu ngau kanabe moatubu kadoki. Ata tamoata teke masa bokai ngapile, “Ibobolesi-kita be kana neda boli mata ane be idokidoki-leda.” ¹⁷ Nge baituka be bokai umuzi? Tamoata pile eleluaki negu oti be poasangaming-lo itui-lako be kana neming rerengagu-lo udoki ki? ¹⁸ Moimoi Taitus uakoro be kam-lo ngapura kana be taritokada takaia diaru be unepi-diaru. Bokai masa kamapile-ra Taitus poasangaming-lo itui-lako ki? Tago-soaso! Keru Taitus ilo-mairu tekedi be kana kiememakiru, be zala tekana-la ka kitagatagaiaru.

¹⁹ Masa ilo-ming dipile norane be imai nge

mata-mingo nemai-la kioioiaki-kama ki? Tagotina! Ruangama uia, keka nge Kristus-la rerenga bokana ka Nanaranga mata-nao kipilepile. Be kana moarunga kiememaki nge ono gadumakaming kana ka kiememaki. ²⁰ Ngau bokainatuka taburigu irana: Bong makara mpura masa tago rerengagu-lo bokana kamasoaki be mtekaming. Be kam masa tago rerengaming-lo bokana msoaki be kamatea. Taburigu irana bong makara mpura masa are-saba muzi, mangazi, nama-ra be emerei muzi, kuara mara-ming nanga muzi, tamoata takadi aradi goalangakadi muzi, negu raketuka mata, be anua gamanadi mata nge mita. ²¹ Taburigu irana makara mpura masa Nanaranga negu ngataguraki be liliming-be-matamingo ngaka-maiaia takana. Be ngau masa tamoata maka norane be muzigoala diemaki be tago ilodi dibuiri nge ilogu ngatagadi. Tamoata ngaedi nge pogiza mata be muzi ono ilodi dimarangrang be muzi goalakadi diememaki nge diemaki.

13

Pol Gang Alalaurituka Iung

¹ Nge ambe bong tolia negu ka mpura be mtekaming kana. Bokaike Nanaranga-la 'Buku' ne ipile bokana tamuzi kana, "Tamoata rua ki toli tamoata teke giriki iememaki be dite nge giriki ngaedi iboadu taliliti." ² Ramani bong ruaia makara upura be sakeming-o usoaki nge tamoata muzigoala diemaki nge upile-kaidi. Ata nge ambe kasauba be kaba be mra-kaming kana. Kaba

makara mpura kana nge tamoata muzigoala no-rane diemaki be aludi kaituka-tina muzigoala diemaki nge sururu miandi kana. Tamoata tago teke iboadu sururu miang-kaming kana nge ngairatudi. ³ Kam kamakaua-tina kana karere Kristus pilenga ka moimoi aoa-gulo dipusikasika ki tago. Ono moimoi be kamakaua kana nge bokai: Bong Kristus sururu ngang-kaming kana nge tago sesu kania dipoasa. Tago-la. Ngai moimoina-tina kaiboang ne mangata mara-ming iememaki be kaitaita. ⁴ Moimoi bong kai kapala-pala uauau-o umoatea ipurapura nge kaiboang ne izumkaki. Ata Nanaranga kaiboang nena-lo be moauriuri isoaki. Bokaibe keka ngai ara-nao be kisoaki nge moimoi kaiboang nema tago. Ata soakingama kam zaiza nge diuia-tina. Nge bokai masa Nanaranga kaiboang nena-lo be moauriuri gasoaki.

⁵ Neming-la soakinga-ming be ilo-ming kamaliliti uia be kamatoi-kaming kam moimoi be lama unianga kaiboang nena-lo kasoaki ki tago. Kam moimoi be kakaua Kristus Iesus iloming-lo isoaki! Bokaibe lama unianga-ming karokaki nge ambe moimoi kamamalo-ba! ⁶ Ngau ukaua-tina kam tago iboadu bokai kamarangaki-kama keka ambe kimamalo-ba. ⁷ Bokaibe Nanaranga bokai kisin-aui: kam giriki moaki teke kaemaki. Nge tago ono nemai-la kirangaki-kama keka ambe kikai be kiuasa ka bokai kipile. Tago. Ngena ono kana irakingadi kamakauataki kana ka bokai kipile. Baraoa malipi nema tago kiemaki uia be ambe kileua bokana! Bokai ka kana irakingadi kamakauataki kana kirere. ⁸ Maka ma keka

tago kiboadu kana teke gaemaki be ono pile moimoi be kalingo nge gaerekei. Tago-tina. Kana moarunga kiememaki nge pile moimoibe kalingo kana ka kiememaki. ⁹ Bokaibe bong tago kikaikai be malipingama kirarangaki nge iloma diuiauitina, ata kam lama unianga-ming dikaiboang. Bokaibe rabo nema nge kirere kam kamado be kamado-tina. ¹⁰ Nge bokai ka bong isi laua-o usoaki be pile ngaedi ugere. Bokai masa bong makara upura nge tago iboadu kaiboang Tanepoa iana ane be pile-kai oti miaua-kaming. Kaiboang Tanepoa iana nge tago ono kana gamana. Tago. Kaiboang ngaedi nge ono miaka-kai-kaming be kamakaiboang kana ka iana.

Pol Korin Irabuakidi

¹¹ Pile ono mambuaki kana nge urabuakikaming. Kamapi be kamado-tina. Akoro negu kamalongolongo-uia. Ilo-ming tekedia-doi, be ilo uia-lo kamasukoaki. Reretaka mata be ilo-uia mata Nanaranga nedi iboadu sakeming-o ngasukoaki.

¹² Taritoka-toka muzi-lo be kamaearoki.

¹³ Nanaranga tamoata be aine ne moarunga makare aroki nedi dinanga-kaming. ¹⁴ Tanepoa Iesus Kristus marou ne tadokidoki-ba, Nanaranga reretaka ne, be Oli Spirit soaki ne ono suri-uianga nge kam-lo daeno.

Testamen Oauoau
The New Testament in the Manam Language of Papua
New Guinea

Nupela Testamen long tokples Manam long Niugini

copyright © 1996 Papua New Guinea Bible Translation Association

Language: Manam

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3f31539d-0155-5160-a99e-2a9707974158